

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat

Af 5. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 26. oktober 2018

Tidspunkt: kl. 10.00

Sted: vær. 2-133

Til stede: Erik Christensen (S), formand, Kenneth Kristensen Berth (DF), næstformand, Erling Bonnesen (V), Jan E. Jørgensen (V), Lars Aslan Rasmussen (S), Peter Hummelgaard Thomsen (S), Søren Søndergaard (EL), Rasmus Nordqvist (ALT) og Holger K. Nielsen (SF).

Desuden deltog: miljø- og fødevareminister Jakob Ellemann-Jensen.

FO Punkt 1. Kommissionens forslag til direktiv om reduktion af visse plastprodukters miljøpåvirkning

– Tidlig forelæggelse

KOM (2018) 0340

KOM (2018) 0340 – bilag 2 (samlenotat)

EUU alm. del (18) – bilag 55 (kommenteret dagsorden)

KOM (2018) 0340 – bilag 3 (henvendelse af 25/10-18 fra

Bryggeriforeningen, Dansk Industri og DI Fødevarer)

KOM (2018) 0340 – bilag 4 (henvendelse af 25/10-18 fra Landbrug & Fødevarer)

EU-note (17) – E 29 (EU-note af 1/6-18)

Miljø- og fødevareministeren: Jeg vil forelægge forslaget om engangsplast. Sagen forelægges til forhandlingsoplæg, da det østrigske formandskab allerede den 31. oktober vil søge opbakning i Rådet til et mandat til forhandlinger med Europa-Parlamentet.

Forslaget blev fremlagt af Kommissionen i maj i år. Forhandlingerne er forløbet hurtigt under det østrigske formandskab. Der tegner sig bred opbakning til forslaget fra medlemslandene. Europa-Parlamentet støtter ligeledes forslaget.

Formålet med forslaget er at reducere mængden af henkastet plastikaffald. Det udgør et stort problem i Europa.

Kommissionens forslag indebærer:

- Indførelse af et forbud mod salg af visse engangsplastikprodukter. Dette gælder forbud mod salg af engangsbestik og tallerkener, sugerør, ballonpinde og vatpinde fremstillet af plastik. For disse produkter er der alternative produkter på markedet.
- Krav om nationale initiativer til væsentlig reduktion af forbruget af visse engangsplastprodukter til mad og drikkevarer. Det er f.eks. visse fødevarer til fastfood og takeaway samt drikkebægre.
- Krav om separat indsamling af minimum 90 pct. af alle plastikflasker til drikkevarer.
- Designkrav om, at plastlåg på drikkevarebeholdere skal fastgøres, så de ikke kan adskilles fra emballagen.
- At visse engangsplastprodukter, herunder vådservietter, bind, tamponer og balloner, skal mærkes med information om bl.a. miljøpåvirkning ved henkastning i naturen.
- Og som et sidste krav indføres, at medlemslandene skal sikre, at der etableres et udvidet producentansvarssystem for en række produkter. Det gælder for fiskeredskaber med komponenter af plastik – herunder garn – og for cigaretfiltere, engangsbægre, fødevarerbeholdere, engangservice, indpakningsposer, drikkevarebeholdere, vådservietter, hygiejnebind, balloner og letvægtsbæreposer. Producentansvaret indebærer, at den markedsføringsansvarlige skal finansiere indsamling af plastikaffaldet, behandling heraf og oprydning af henkastet affald. Dog pålægges producenter af fiskeredskaber ikke en oprydningsforpligtelse.

Forhandlingssituationen i Rådet og i Europa-Parlamentet er som nævnt, at der tegner sig et flertal for alle dele af forslaget.

FO Regeringen støtter, at der tages et ambitiøst skridt i Europa med henblik på bekæmpelsen af plastikforurening.

Regeringens overordnede holdning er således, at Danmark samlet set støtter forslaget, herunder forbuddet mod salg af forskellige typer af engangsplast, idet regeringen dog særlig vil arbejde aktivt for at justere forslaget på to punkter:

- For det første at forslaget om udvidet producentansvar alene omfatter produkter, hvor sådanne krav ligger i forlængelse af den tilgang til udvidet producentansvar, som allerede finder anvendelse i Europa. Forslaget bør kun omfatte udvidet producentansvar for emballageprodukter og øvrige produkter, hvor der er et egentligt perspektiv for genanvendelse.
- For det andet at det ændres, at drikkevarebeholdere skal konstrueres således, at plastlåg ikke kan adskilles fra beholderen. Det er unødvendigt i Danmark, da både flasker og låg effektivt indsamles gennem det danske pantsystem. Forslaget angår både plastikflasker og papkartoner med plastikbelægning, som f.eks. mælke- og juicekartoner. Forslaget vurderes at indebære en væsentlig meromkostning for producenterne. Derfor arbejder regeringen sammen med andre medlemslande med pantsystemer for at få indføjet en undtagelse for medlemslande med effektive pant- og retursystemer.

Det er de to store knaster i forhandlingerne, hvor vi i Rådet forsøger at få opbakning til ændringer af forslaget. Derefter skal der så forhandles et kompromis på plads med Europa-Parlamentet.

Regeringens forhandlingsoplæg går derfor ud på, at man støtter behovet for indsatser på plastområdet og deler ambitionen om at mindske mængden af henkastet plastaffald, idet man bifalder, at der tages ambitiøse tiltag for at mindske mængden af henkastet plastaffald. Man finder det overordnet set vigtigt, at der er sammenhæng mellem forslagets forventede positive effekter og økonomiske konsekvenser, herunder at der sikres en realistisk tidsplan for indfasningen.

Fra dansk side lægges vægt på,

- at der ikke indføres producentansvar på produkter, der ikke har perspektiv for genanvendelse,
- at man opnår en fleksibel model for producenters oprydningsansvar, der åbner for nationale modeller til fordeling af ansvaret for oprydning af henkastet affald,

- at der ikke stilles krav om fastgørelse af låg på drikkevarebeholdere, idet et sådant krav vurderes overflødigt i medlemslande med effektive pantsystemer.
- at et eventuelt udvidet producentansvar tidligst træder i kraft den 31. december 2024 ved ikrafttrædelsen af producentansvaret i emballagedirektivet.
- at der med forslaget ikke skabes utilsigtede negative konsekvenser for beskyttelsesniveauet, f.eks. ved, at produkter, løsninger og materialer erstattes med andre mere miljøbelastende alternativer, og at
- at det bør undersøges nærmere, om der er plastprodukter, som skaber andre miljøudfordringer, som ikke nødvendigvis findes henkastet på europæiske strande, der bør medtages i direktivet.

Jeg vil runde af med at sige, at det generelt vil være meget ambitiøst med en vedtagelse af dette forslag. Det vil kunne rykke dagsordenen ikke bare i EU, men også globalt.

Søren Søndergaard mente, at regeringen her lod sin grønne farve falme. Kunne ministeren bekræfte, at hvis forhandlingsoplægget gik igennem, ville der være mere plastik i omgivelserne de kommende år, end hvis Kommissionens forslag blev vedtaget? Regeringens oplæg forekom ham at være en udhuling af Kommissionens forslag.

Kenneth Kristensen Berth var med på, at plastikforurening er et vigtigt emne, men håbede, at folk også gik op i merværdi. Det havde f.eks. vist sig, at plastikposer er fornuftige at anvende, fordi posernes samlede genanvendelse er meget bedre end for produkter af andre materialer. Det handlede altså om at forbedre miljøet mest muligt. Vendetæen mod låg på plastikflasker forekom ham dog besynderlig. I mange andre lande smider man flasker i skraldespanden, og selv ville han skrue låget på flasken inden udsmidning. Hvis låget sad fastmonteret på flasken, ville det samlede produkt vel i øvrigt ikke være nemmere at genanvende, specielt hvis låget er af et andet materiale? Omkostningen ved at producere et låg, der sidder fast, ville formentlig også være stor. Han bakkede op om regeringens oplæg, men kunne ikke greje, om den talte for en generel undtagelse for fastgjorte låg, eller om det kun gjaldt produkter, der ikke indgår i retursystemer såsom mælkekartoner og drikkeyoghurt.

Rasmus Nordqvist sagde i en kommentar til Kenneth Kristensen Berth, at det også handlede om at udvikle fremtidens emballage til drikkevarer. Ministeren havde talt om at justere, men hvor justerede regeringen op, så regeringens ambitioner samlet set ikke var lavere end Kommissionens? Handlede det ikke om at nå dertil, hvor alle produkter er genanvendelige? Som det forholdt sig nu, burde cigaretskodder være forbundet med et producentansvar, fordi de sviner i

naturen. Man må finde på andre typer produkter. Vidste ministeren i øvrigt, hvor mange drikkeflasker der bliver indsamlet i andre lande i forhold til de 90 pct. i Danmark?

Peter Hummelgaard Thomsen syntes, at Kommissionens forslag trak tingene mærkbart i den rigtige retning. Det gjaldt sådan set også regeringens – selv med de ændringer, den lagde op til, men kunne ministeren forklare, hvorfor det salgsforbud, der var lagt op til, ikke også udgjorde et produktionsforbud? Det burde være sådan, at produkterne heller ikke kunne sælges i andre dele af verden.

Jan E. Jørgensen nævnte, at han havde besøgt en iværksættervirksomhed i New York, der var begyndt at fremstille sugerør af tang. I øvrigt forholdt det sig sådan, at langt størstedelen af drikkevareemballagen i Danmark bliver samlet ind gennem Dansk Retursystem – et system, som mange andre lande misunder. Mælkeemballage udgør et hygiejneproblem og kan ikke indsamles via pantsystemet, men ryger til almindelig dagrenovation, brændes og bliver til ny energi. Plast brænder godt, og røgen bliver rensset, men det er selvfølgelig endnu bedre at genanvende og lave den til ny plast. Det gjorde man også flere steder med systemer for indsamling af blød og hård plastik i de samme beholdere. Det forekom ham overflødig med krav om fastgørelse af låg i et land som Danmark, hvor de ikke ender i naturen, for hvem tager en mælkekarton med på skovtur og smider låget væk? Kommissionens forslag med moderationerne fra regeringen ville gavne miljøet betragteligt.

Holger K. Nielsen sagde, at den ønskede undtagelse for låg vel forudsætter velfungerende retursystemer. Hvem skulle bestemme, hvad der er velfungerende? Ville det ikke være bedre at kræve pantsystemer for at fastholde undtagelsen?

Miljø- og fødevarerministeren forklarede, at der bag Kommissionens udspil lå en undersøgelse, hvor man havde været rundt på strande i EU og lavet en top 10-liste over henkastede produkter.

Det var ikke korrekt, at regeringen var mindre ambitiøs end Kommissionen. Regeringens tilgang var: "If it ain't broke, don't fix it." I Danmark har 90 pct. af de flasker, der indleveres i flaskeautomater, låg på. Med en genanvendelsesprocent på 90, hvoraf 90 pct. af dem har låg på, og hvor der ikke er et problem med henkastede låg, er det at betegne som et effektivt system. Der var altså ikke grund til at gøre tilværelsen træls for lågproducenterne.

På Søren Søndergaards spørgsmål om, hvorvidt regeringen ville forhale fremskridt i en årrække ved at gå ind for en ikrafttrædelsesperiode, svarede han, at der gjaldt to hensyn: Hvis man kobledede emballagedirektivet med den 1. januar

2025 som skæringsdato sammen med forslaget om engangsplast ville det være mere effektivt. Der skulle også være tid til at udvikle og producere tilstrækkelige mængder af de produkter, der skal bruges. Regeringen ville altså gerne omstillingen, men samtidig sørge for, at der var god tid til at gøre den køreklar i stedet for at forhaste sig ud i at erstatte med ordninger, der kan vise sig at være dårligere. Ministeren ville lægge vægt på, at gamle produkter skal erstattes af noget bedre. Det var DTU i gang med at undersøge.

At Kenneth Kristensen Berth smed flasker i skraldespanden med låg på i udlandet, skyldtes nok, at han som dansker var vant til at sætte låget på. Det gør man typisk ikke i andre lande, hvor låg er på en top 10-liste over plastikprodukter på strandene. Han bekræftede, at regeringen mente, at der skulle være en generel undtagelse for emballage med låg og ikke kun for flasker med pant. Mælk i mælkekartoner er primært et produkt, man anvender i køkkenet, og som hænger sammen med køleskabet. Det var altså ikke et problem, når mejeriproduktemballage hører under husholdningsskraldet, og andre flasker med låg kommer i pantautomaten. Regeringen mente derfor, at det var rimeligt med en undtagelse for lande med et velfungerende pantsystem.

Han gav Rasmus Nordqvist ret i, at man burde udvikle nye typer af emballage der, hvor den eksisterende emballage udgør et problem. Det var noget, der relaterede sig både til direktivforslaget om engangsplast og til emballagedirektivet.

Ministeren kunne i øvrigt tilføje, at han havde foreslået Kommissionen også at inddrage en udfasning af haglskåle fra haglpatroner. De bliver blæst ud igennem et gevær og ligger derefter i naturen. Tidligere var blyhagl, der gør skade på naturen, blevet udfaset. Ministeren var i dialog med Danmarks Jægerforbund, der var indstillet på at se på, hvordan man ellers kan producere haglskåle. Så jo, regeringen bragte de ting til bordet, der fyldte noget i Danmark. Der var de samme ambitioner som hos Kommissionen, bare nogle andre virkemidler.

Der var udfordringer forbundet med at skulle genanvende alt og erstatte det, der ikke kan genanvendes. Det gav mening at samle plastikprodukter ind, men ikke så gerne for at brænde dem. Man var ikke god nok til at samle plastik generelt, men god til det, hvad angår drikkevareemballage. Regeringen mente, at der skulle være et genanvendelsespotentiale for, at der også skulle være et producentansvar. F.eks. gav det ikke mening at pålægge producenter af cigaretfiltere og vådservietter at genanvende, når disse produkter ikke kan genanvendes. Producenter af den type produkter skulle dog stadig være med til at løfte omkostningerne for oprydning. Det kunne nemlig udgøre et incitament til at finde produkter, der ikke udgør det samme problem på badestrandene i EU.

Til Holger K. Nielsen sagde ministeren, at han ikke var i besiddelse af tal for, hvor mange drikkebeholdere der indsamles i EU. I Danmark, Tyskland og Finland var tallet 90 pct., og de lande blev betegnet som lande med velfungerende pantsystemer. Til Peter Hummelgaard Thomsen sagde ministeren, at et produktionsforbud ikke var en del af Kommissionens udspil, men at Peter Hummelgaard Thomsen havde en god pointe. Den gav dog nogle udfordringer: På hospitaler er man nødt til at bruge plastsugerør og plastikvatpinde. Ergo skulle man fortsat bruge nogle af produkterne, om end i stærkt reducerede mængder. Men ministeren ville tage ideen op og høre, om det var noget, de andre EU-lande havde tænkt på.

Søren Søndergaard takkede ministeren for at anerkende, at regeringens grønne farve var ved at falme, for det fremlagte var mindre ambitiøst end Kommissionens forslag. Det var pudsigt at konstatere, at bliver der fremlagt forslag i Danmark, som betyder, at Danmark skal gå enegang, er beskeden, at de ikke kan gennemføres. Man skal vente på resten af EU, ellers går det ud over konkurrenceevnen. Når Kommissionen så præsenterede et ambitiøst forslag, bad regeringen om et udvandede mandat, bl.a. med henvisning til konkurrenceevnen.

Søren Søndergaard mente, at det var katastrofalt, at 10 pct. af plastikflaskernes ikke returneres, men forsvinder. Han ville have mere forståelse for regeringens ønske om en undtagelse, hvis den f.eks. foreslog at indføre enten 1. et nationalt system, hvor man accepterer flasker med låg 2. en selvstændig returordning for låg eller 3. en differentieret retur, alt efter om der er låg på flaskerne eller ej.

Kunne ministeren oplyse, hvor mange ton der forsvandt uden om retursystemet – og som ville fortsat ville gøre det, hvis regeringen fik undtagelsen igennem?

Rasmus Nordqvist forstod på samlenotatet, at man ikke var klar over, hvor meget drikkevareemballage der indsamles ud over det med pant. Kunne ministeren bekræfte, at det var et problem? Der var tale om en stor opgave, og det var synd, at regeringen ønskede at udvande direktivet.

Om det udvidede producentansvar sagde han, at der i samlenotatet stod, at det var baseret på princippet om, at forurener (producenten) betaler. Var det ikke et rimeligt princip? Han forstod ikke, at regeringen ikke ville støtte det udvidede ansvar for en række produkter. Kunne ministeren i øvrigt pege på det sted, hvor regeringen var mere ambitiøs end Kommissionen? Her tænkte han ikke på haglskåle; det var noget sideløbende.

Jan E. Jørgensen påpegede, at industrien selvfølgelig har en interesse i at nedbringe forureningen. Mælkekartoner er mere miljøvenlige end nogensinde,

og mængden af aluminium i leverpostejsbakker bliver mindre og mindre. Det er klart bedst at genanvende, men ikke katastrofalt at smide et låg i skraldespanden, som Søren Søndergaard mente. Det bliver til fjernvarme. De foreslåede tilpasninger fra regeringens side ville give et forslag, der tillod de enkelte lande at skræddersy modellen. Metoden er vigtig, men resultatet endnu vigtigere, og hvis andre lande havde gode systemer, burde man være fleksible. Han tilføjede, at Socialistisk Folkeparti også burde kunne støtte forhandlingsoplægget.

Holger K. Nielsen ville gerne have en afklaring af, om der var lagt op til, at lande skulle have undtagelse for fastgørelse af låg inden for retursystemer og ikke pantsystemer.

Miljø- og fødevareministeren bekræftede dette.

Holger K. Nielsen sagde, at der måtte være en præcis måde at opgøre effektivitet på. Man kunne ikke bare tage udgangspunkt i, hvad der gælder for Danmark. Hvis der skulle være en undtagelse fra Kommissionens forslag, skulle den være begrænset til pantsystemet.

Kenneth Kristensen Berth støttede forhandlingsoplægget.

Peter Hummelgaard Thomsen foreslog ministeren at imødekomme Alternativet og Socialdemokratiet ved at gøre det til en del af mandatet, at regeringen ville "arbejde for", at et salgsforbud blev efterfulgt af et producentforbud.

Miljø- og fødevareministeren sagde til Søren Søndergaard, at det ikke var katastrofalt, at der røg nogle plastiklåg i skraldespanden. Han mente, at det var imponerende, at 90 pct. af flasker i Danmark returneres, og at 90 pct. af dem har låg på. Hvor mange ton plastik de 10 pct. udgjorde, var han ikke klar over, men man skulle også overveje, at der ikke vil være et øget forbrug af plastik, hvis man skal ændre på lågs konstruktion, så de sidder fast på flasken. I høringssvar fra Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Affaldsforening og Økologisk var det også blev påpeget, at der på den måde ville blive brugt uforholdsmæssigt mere plastik i forhold til, hvad man kratte ind. Man kunne konstatere, at kun en lille andel af de 10 pct. låg, man ikke ved, hvor bliver af, ligger i naturen.

Rasmus Nordqvist mente, at regeringen udvandede forslaget. Dertil sagde ministeren, at hans europæiske kolleger misundte det danske pantsystem.

Det fremgik muligvis ikke tydeligt nok af samlenotatet, men i det udvidede producentansvar lå der en forpligtelse til at indsamle og genanvende. Den idé skulle man støtte dér, hvor det gav mening. Det gav dog ikke mening med ciga-

retskodder og vådservietter, der ikke er genanvendelige. Derfor mente regeringen, at forpligtelse til at genbruge var vanskelig at pålægge i de tilfælde. Det gjorde ikke regeringen mindre ambitiøs, regeringen tog bare virkeligheden i betragtning.

På spørgsmålet fra Rasmus Nordqvist om, hvor regeringen var mere ambitiøs, sagde han, at hvis det ikke var nok med forslaget om haglskåle, fremgik regeringens ambitioner også af samlenotatet: en del af forhandlingsoplægget var, "at det bør undersøges nærmere, om der er plastprodukter, der skaber andre miljøudfordringer, som ikke nødvendigvis findes henkastet på europæiske strande, som bør medtages i direktivet." Regeringen lagde altså op til at gå ud over de 10 produkter.

Holger K. Nielsen havde helt ret i, at ministeren havde fået blandet rundt på pantsystem og retursystem. Holger K. Nielsen mente, at man ikke bare kunne tage udgangspunkt i Danmark og bede om undtagelser. Det handlede ikke om, at regeringen var uambitiøs, men om, at hvis der ikke er et problem, bør man håndtere det på den måde, der allerede virker. Landene kan lære noget af hinanden, men hvis der ikke er et problem, bør man ikke ændre på løsningsmodellen, fordi den skal være den samme alle steder.

Til Peter Hummelgaard Thomsen sagde ministeren, at han på rådsmødet gerne ville tage hans forslag op og høre, om det var noget, der kunne undersøges.

Søren Søndergaard var enig i, at det ikke var en optimal løsning at påhæfte plastikdimser på flaskerne, men på dåser var det alligevel lykkedes at finde en god løsning. Enhedslisten var betænkelig ved regeringens ønske om en undtagelse og havde lagt op til forskellige slags retursystemer for plastiklåg. Regeringens position skulle ændre sig for at få Enhedslistens støtte: Regeringen brugte formuleringen, at "den bifalder, at der tages ambitiøse tiltag for at mindske mængden af henkastet plastikaffald." Det skulle regeringen lægge "afgørende vægt" på, ligesom der også skulle lægges "afgørende vægt" på et producentansvar. Regeringen skrev endvidere, at den finder, at "det er vigtigt, at der i forslaget sikres tid til gennemførelse." Her mente Enhedslisten, at der burde lægges "afgørende vægt" på, at det foreslåede forbud træder i kraft senest i 2021. Enhedslisten mente desuden, at regeringen burde lægge "afgørende vægt" på produktionsforbuddet, men også på et forbud mod salg af produkterne. Der burde også lægges "afgørende vægt" eller "vægt" på en informationskampagne for forbrugerne og "afgørende vægt" på, at standardplasttyper ikke kan erstattes af andre miljømæssigt tvivlsomme produkter. Hvis Enhedslisten blev imødekommet på de punkter, kunne de støtte forhandlingsoplægget.

Rasmus Nordqvist spurgte, om ideen ikke var, at der skulle laves genanvendelige produkter. Man skulle stille krav om det, ellers ville det ikke ske. Han forstod ikke, at regeringen var imod det udvidede producentansvar for alle produkter, for det var ikke bare et spørgsmål om genbrug. Man talte om grundmaterialer i produkterne, som der skulle stilles krav til producenterne om at udvikle på en måde, så de kan genanvendes. Der var sket en hvis produktudvikling, så mon ikke der kunne udvikles en klog løsning for fastmonterede låg, så det ikke blev en kæmpe klods? Man skulle sætte turbo på udviklingen for at komme af med den store mængde plastaffald i naturen. Han var enig med Peter Hummelgaard Thomsen og Søren Søndergaard i, at der var behov for, at ministeren kom udvalget i møde for at opnå støtte til forhandlingsoplægget. Der var behov for, at det var noget, at regeringen ville sætte afgørende ind over for i forhandlingerne i Rådet. Det var prisværdigt med det danske forslag om haglskåle, men der burde også være andre elementer af afgørende betydning.

Jan E. Jørgensen sagde, at man nogle steder havde sat engangsaskebægre på strandene for at undgå cigaretskodder i havene. Der var altså mulighed for at få indsamlet dem ved at tænke kreativt.

Han var i øvrigt i tvivl om, hvad regeringen arbejdede på angående undtagelsen for låg. Som han forstod det, arbejdede man sammen med andre medlemslande, der også har pantsystemer, om en undtagelse for medlemslande med effektive pant- og retursystemer. Var det kun lande med pantsystemer, der kunne undtages? Det var uklart formuleret, så alternativt kunne man måske skrive "medlemslande, der har dokumenterbart effektive retursystemer, der er mindst lige så effektive, som de pantsystemer, vi har."

Peter Hummelgaard Thomsen fortalte, at erhvervsministeren på et udvalgs-møde ugen inden var kommet med en hensigtserklæring om noget, han ville tage op på rådsmødet. Udvalget havde ikke fulgt grundigt nok op på det og blev efterfølgende klar over, at det ikke betød, at ministeren ville gøre det til en del af mandatet. Derfor ville han gerne være sikker på, hvad miljø- og fødevareministerens intention var. Selv ville han gerne støtte forhandlingsoplægget, hvis regeringen kunne "arbejde for", at et salgsforbud også ville blive fulgt af et produktionsforbud af de nævnte produkter. Betød det, ministeren sagde, at regeringen ville skrive det ind i mandatet?

Miljø- og fødevareministeren sagde henvendt til Søren Søndergaard, at han ikke kom til at ændre forhandlingsoplægget i retning af, at der skal laves et nyt retursystem for plastikkapsler. P.t. var han i gang med at udvide pantsystemet til at omfatte yderligere 52 millioner flasker hvert år. På den måde kunne man få indsamlet mere plastik, men han kom ikke til at udvide det til låg for at få de sidste 10 pct. med. Undersøgelserne viste jo netop, at låg ikke ligger henkastet i

naturen. Både Søren Søndergaard og Rasmus Nordqvist var inde på at lægge "afgørende vægt" på flere forskellige elementer. Det ville betyde, at regeringen skulle stemme imod forslaget, hvis forhandlingerne ikke endte præcis, som den ville have det. Ministeren ville på Danmarks vegne ikke stemme imod et meget ambitiøst forslag om at nedbringe plastikforurening i EU. Rasmus Nordqvist sagde, at det ikke var nok at "bifalde" ambitiøse tiltag for at mindske mængden af henkastet plastaffald, men "bifalde" betyder, at man klapper og jubler. Han forstod ikke, at det ikke var tilstrækkeligt. Ved at lægge "afgørende vægt på" dette og hint ville han komme til at blive stopklods for, at et samlet EU endelig tog fat i problemet. Det ønskede han ikke at være.

Man kunne formentlig finde en god løsning med hensyn til låg, men de udgjorde ikke problemet. Det forekom ham at være ambitiøst at spille andre elementer ind og ikke lægge afgørende vægt på, at det blev taget med, for ikke at spænde ben for det hele.

Til Jan E. Jørgensen sagde han, at regeringen lagde "vægt" på, at der ikke blev stillet krav om fastgørelse af låg på drikkevarebeholdere, fordi kravet var overflødig i medlemslande med effektive pantsystemer. Hvis landene kan godtgøre, at de 90 pct. krattes ind, betyder det ikke så meget, om de gør det på den ene eller den anden måde.

Det var ikke godt, at Peter Hummelgaard Thomsen havde oplevet at blive hevet i fletningerne af en af ministerens kolleger. Ministeren var glad for, at Peter Hummelgaard Thomsen ikke bad ham lægge "afgørende vægt" på et produktionsforbud. Han ville rigtig gerne tage forslaget med til rådsmødet og høre, om man ikke skulle undersøge nærmere, om man kunne indføre et forbud også mod produktion af visse engangsplastikprodukter. Det lovede han. Det var så langt, han kunne forpligte sig – også fordi han ikke havde et overblik over, hvad et produktionsforbud ville betyde for produkter til medicinsk brug.

Formanden ville gerne have afklaret, om ministeren dermed bekræftede, at hans løfte ville blive en del af mandatet, eller om det betød, at ministeren under drøftelserne ville nævne det.

Miljø- og fødevarerministeren lovede at bringe det op og drøfte det med kolleger fra andre EU-lande. Han mente ikke, at det betød, at det var en del af mandatet.

Peter Hummelgaard Thomsen satte pris på, at ministeren ville tage forslaget op, men udvalgets medlemmer havde det ene redskab at bede ministeren enten "arbejde for", "lægge vægt" på eller "lægge afgørende vægt" på noget. Samlet set kunne partierne så vælge at vende tommelfingeren op eller ned til mandatet.

Det var baggrunden for, at han bevidst valgte at spørge, om ministeren kunne lade sin intention indgå i mandatet ved at skrive det ind i sin mildeste form: "arbejde for". Hvorfor kunne det ikke blive en del af mandatet, for det var dybest det, ministeren sagde, at han ville, når han var enig i, at det var en god idé at rejse spørgsmålet?

Rasmus Nordqvist sagde, at ministeren ikke udtrykte sig, som man normalt gør i forhandlingsoplæg. Der stod, at "man bifalder" – og han ville efterfølgende gerne høre om, hvordan ministeren havde rejst sig op og klappet under punktet – og "man undersøger" etc., men der var ikke lagt vægt på noget. Alting fremstod derfor mindre vigtigt. Det var fantastisk, at ministeren havde bragt haglskåle på banen, men hvad med alle de andre ambitioner?

Søren Søndergaard forklarede, at udvalgets firkantethed også hang sammen med afstemningen blandt ministerens partifæller og regeringspartiernes medlemmer af Parlamentet. Det gav ham ikke grund til optimisme.

Miljø- og fødevarerministeren svarede Peter Hummelgaard Thomsen, at han tog det standpunkt, fordi det forhandlingsoplæg, han havde præsenteret, var blevet drøftet med og godkendt af kolleger i regeringen. Der var ræson bag Peter Hummelgaard Thomsens forslag, og det var noget, som ministeren ikke selv havde tænkt ind. Han ville altså tage det op, men kunne ikke ændre forhandlingsoplægget og dermed mandatet uden først at tage en tur forbi regeringen. Det skulle udvalget ikke vente på, så han gjorde det, at han lovede at tage det op på mødet. Mandatet forblev dog det samme. Peter Hummelgaard Thomsens forslag var relevant, man der var flere uafklarede spørgsmål, f.eks. brug til sundhedsformål. Han ville tage det med og håbede, at Peter Hummelgaard Thomsen var glad og tilfreds med det.

Til Rasmus Nordqvist sagde ministeren, at man udtrykker det "at bifalde" verbalt, så man slipper for at bryde ud i jubelscener. I samlenotatet var udtrykket "lægge vægt på" måske ikke brugt i tilstrækkelig grad, men det var brugt i forhandlingsoplægget – herunder at "lægge vægt på" at undersøge, om der er plastprodukter, der skaber andre miljøudfordringer, så man skaber utilsigtede negative konsekvenser ved at erstatte med andre ordninger, der er dårligere. Det bakkede han helhjertet op omkring, men der var nogle hensyn og danske forhold at tage i betragtning, hvor regeringen mente, at man skulle blive ved med at håndtere det på den samme gode måde uden at skulle opfinde den dybe tallerken forfra.

Formanden understregede, at hvis mødet skulle give mening, måtte det være sådan, at hvis der kom nye argumenter og forslag på bordet, som ministeren

fandt fornuftige, kunne de imødekommes ved en justering af forhandlingsoplægget og dermed mandatet. Hvis ikke det var proceduren, kunne udvalget lige så godt modtage det skriftlige forhandlingsoplæg og så sige ja eller nej til det. Formanden bad ministeren uddybe om det, som Peter Hummelgaard Thomsen bad om at få skrevet ind i mandatet, blev en del af mandatet. Han ønskede ikke, at udvalget havnede i samme situation som ugen inden, hvor flere havde opfattelsen af, at en minister havde tilpasset et mandat, men hvor det ikke var sket. Kunne han få en klar tilkendegivelse om, hvorvidt Peter Hummelgaard Thomsens forslag blev en del af mandatet?

Miljø- og fødevarerministeren sagde, at det klare svar var, at nej, han kunne ikke ændre forhandlingsoplægget til, at Danmark ville "arbejde for" et produktionsforbud. Det kunne have nogle implikationer, som ministeren ikke kendte nok til. Men han ville foreslå sine kolleger det. Det levnede plads til, at han muligvis kunne blive belært om, at han som ny minister ikke var klar over, at det allerede var blevet drøftet og ikke kunne lade sig gøre af forskellige årsager.

Jan E. Jørgensen havde forståelse for, at det kunne være svært at improvisere, men sagde, at det er yderst relevant for regeringer at imødekomme Europaudvalget og ændre i forhandlingsoplæg. Man kunne måske forestille sig, at ministeren her fik et betinget mandat med en forpligtelse om at melde tilbage til udvalget – eventuelt på skrift – for at give besked om, hvorvidt der kunne ændres i det. Møderne i udvalget skulle ikke blive en skueproces, hvor det hele var afklaret på forhånd.

Peter Hummelgaard Thomsen havde tiltro til, at ministeren mente, hvad han sagde om at bringe sagen op. Det forholdt sig dog sådan, at udvalget formelt har meget magt og stor betydning, men i sin forvaltning meget få værktøjer. Der var muligheden for få regeringen til at "arbejde for", "lægge vægt på" og "lægge afgørende vægt" på noget. Og så kunne man samlet set sige ja eller nej til forhandlingsoplægget. Her havde det været sjovere, hvis Dansk Folkeparti ikke var startet med at bakke op om forhandlingsoplægget, for så var der noget på spil for ministeren, og udvalget kunne have presset ham til at ændre forhandlingsoplægget. Det var et aktivt politisk valg af ministeren ikke at ville tage den mindst vidtgående formulering om "at arbejde for" med. Han konkluderede, at der samlet set var så mange positive elementer i forslaget, at Socialdemokratiet også ønskede at give mandat. Til gengæld ville han holde ministeren op på, at han ville fremlægge forslaget på rådsmødet, og han ville allerede nu tale med sekretariatet om, hvordan man kunne stille nogle af de spørgsmål, som ministeren mente skulle afklares.

Formanden konkluderede, at der ikke var et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet havde

5. Europaudvalgsmøde 26/10 2018

udtrykt sig imod det. Radikale Venstre havde forud for mødet skriftligt udtrykt deres opbakning til forhandlingsoplægget.

Mødet sluttede kl. 12.01